

اطلاعاتی کوتاه و مفید در خصوص گروه کاری اقدام مالی (FATF) Financial Action Task Force

تعریف

یک سازمان همکاری اقتصادی میان دولت‌هاست که باهدف اعمال استانداردهایی که تضمین کند ریسک پولشویی، تامین مالی تروریسم و تامین مالی سلاح‌های کشتار جمعی در یک کشور به نحو اطمینان‌بخشی کاهش پیدا کرده است، تشکیل شده است. (FATF) Financial Action Task Force

تاریخچه

از سال ۱۹۸۹ و زیر نظر گروه G۷ ایجاد شد. یک سال بعد از ایجاد شدن ۴۰ توصیه توسط این گروه تولید و منتشر شد. از ۲۰۰۱ نیز مساله مقابله با تامین مالی تروریسم به ماموریت این گروه اضافه شد. در اکتبر ۲۰۰۱ گروه ویژه اقدام مالی ۸ توصیه ویژه برای مواجهه با تامین مالی تروریسم مطرح کرد. در سال ۲۰۰۴ این گروه با افزودن یک توصیه دیگر توصیه‌های نه گانه ویژه را منتشر کرد. در مجموع این گروه ۹+۴۰ توصیه برای مقابله با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم منتشر کرده است.

اعضاء

اکنون این گروه ۳۷ عضو دارد. ۳۵ کشور و ۲ نهاد منطقه‌ای اعضای گروه هستند. کشورهای عضو عبارتند از: آمریکا، انگلیس، آرژانتین، استرالیا، اتریش، بلژیک، برزیل، کانادا، چین، دانمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، هنگ‌کنگ، ایسلند، هند، ایرلند، ایتالیا، ژاپن، جمهوری کره، لوکزامبورگ، مالزی، مکزیک، هلند، زلاندنو، نروژ، پرتغال، روسیه، سنگاپور، آفریقای جنوبی، اسپانیا، سوئد، سوئیس، ترکیه، کمیسیون اروپا، شورای همکاری خلیج فارس نیز به عنوان دو نهاد منطقه‌ای عضو این گروه هستند. **اعضای ناظر:** عربستان و رژیم صهیونیستی

اهمیت بررسی

استراتژی اصلی آمریکا در حال حاضر وادار کردن ایران به توقف یا کاهش رفتار مقاومتی در منطقه از طریق فعال کردن مجموعه‌ای از ابزارهای اطلاعاتی، مذاکراتی و... است که به طور مشخص از حیث سازمانی، سپاه و حزب‌الله و از حیث جغرافیایی، سوریه را در بر بگیرد. در حال حاضر، هیچ هدفی برای آمریکا مهم‌تر از آن نیست که در چارچوب پروژه برجام ۲، ایران را درگیر مجموعه فرآیندهایی کند که خروجی آن کاسته شدن از نقش ایران در محور مقاومت و کاسته شدن از نقش محور مقاومت در منطقه باشد.

جایگاه ایران

بر اساس رصد و نظارت، گروه کاری اقدام مالی، کشورها را به سه دسته تقسیم کرده است. یک دسته کشورهایی هستند که از نظر این گروه کاملاً بر توصیه‌های این گروه منطبق بوده و آنها را اجرا کرده‌اند. این گروه بیشتر کشورهای توسعه یافته هستند. گروه دوم کشورهایی هستند که در حال پیشرفت و تطبیق با استانداردهای مشخص شده هستند. دسته آخر کشورهایی هستند که همکاری با این گروه نداشتند و لذا از نظر گروه کشورهای دارای خطر پولشویی و تامین مالی تروریسم هستند. این دسته خود به دو دسته تقسیم می‌شوند. یک دسته کشورهایی که علیه آنها «اقدام متقابل» انجام نمی‌شود. دسته دیگر آنهایی هستند که علاوه بر بودن در لیست سیاه علیه‌شان اقدام متقابل نیز صورت می‌گیرد. تا روز جمعه گذشته ۴ تیرماه ۹۵؛ ایران و کره شمالی در دسته آخر قرار داشتند. پس از نشست این گروه در شهر بوسان اقدامات متقابل علیه ایران برای ۱۲ ماه تعلیق شد. دلیل آن نیز تعهد ایران به اجرای «برنامه اقدام» در ۱۲ ماه آینده است. مفاد برنامه اقدام هنوز منتشر نشده است.

همانگونه که در نمودار درختی بالا گفته شد، اخیراً توافقی بین ایران و این سازمان امضا شده است که هیچ گونه جزئیاتی از مفاد آن گفته نشده است. این ابهام در قرارداد باعث به وجود آمدن یک سری سوالات در اذهان می شود. اما یک سؤال از سایر سؤالات مهم تر است: از قبل این همکاری چه خطری نظام بانکی ایران، امنیت ایران و در یک جمله منافع ملی ایران را تهدید می کند؟

خطرات همکاری بانک مرکزی ایران با گروه کاری اقدام مالی

خطر نفوذ اطلاعاتی و دسترسی به اطلاعات تراکنش های مالی نظام بانکی ایران	خطر همکاری اطلاعاتی و قضایی نظام بانکی ایران با این گروه در جهت تحدید فعالیت های نیروهای مقاومت در منطقه
هرچند ظاهر گروه کاری اقدام مالی این است که کاری به اطلاعات تراکنش های مالی نظام بانکی کشورها ندارد، اما از آنجا که مکانیزم همکاری ایران با این گروه و مسیری که قرار است طی شود تا منجر به خروج ایران از لیست سیاه شود، مکانیزم غیرمشفف و غیرشفافی است و همانند آژانس بین المللی انرژی اتمی تنها ملاک «رضایت» این نهاد است، لذا این نگرانی وجود دارد که در مسیر همکاری برای ایجاد رضایت در این گروه اطلاعات نیز مورد استفاده قرار گیرد. بر اساس استانداردهای گروه کاری باید واحدی به نام (FIU واحد اطلاعات مالی) در کشور فعال باشد. این واحد محل تجميع اطلاعات تراکنش های مهم (تراکنش های بالای ۱۵۰۰۰ یورو) و مشکوک است. در حال حاضر در ایران این واحد فعال بوده و زیر نظر دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی فعالیت می کند. همچنین یک اداره کل مبارزه با پولشویی در بانک مرکزی نیز وجود دارد که همین کار را انجام می دهد. هرگونه دسترسی به اطلاعات این دو نهاد می تواند تبعات امنیتی داشته باشد. فرض کنید اطلاعات مربوط به تراکنش های وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با شرکت های همکار در پروژه های دفاعی و یا اطلاعات مربوط به همکاری سپاه پاسداران با شرکت های همکار خود در این همکاری ها به دست خارجی ها بیفتد. در نتیجه این اطلاعات به دلیل تحریم بودن این نهادها به بهانه فعالیت های اشاعه ای و تروریستی شرکت های همکار نیز تحریم شده و در نتیجه هزینه همکاری با این نهاد بسیار زیاد می شود.	خطر دیگر که مشاهده می شود ناشی از استانداردهای گروه کاری اقدام بین المللی پیرامون همکاری های بین المللی در مبارزه با تأمین مالی تروریسم است. توصیه های ۶ و ۷ بر اساس استانداردهای منتشر شده در سال ۲۰۱۲ به کشورها توصیه می کند که بدون فوت وقت منابع و دارایی های افراد و نهادهای مشخص شده از سوی شورای امنیت سازمان ملل در زمینه تروریسم و اشاعه را بلوکه کنند. به عبارت دیگر اگر فرض کنیم قطعنامه ۱۹۲۹ که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به عنوان نهاد اشاعه گر تشخیص داده است، به هر دلیلی دوباره وضع شود، بانک مرکزی ایران باید آنها را اجرا کند، و اگر اجرا نکند از نظر گروه کاری اقدام مالی یک کشور غیرهمکار و دارای ریسک همکاری شناخته می شود، یعنی تمام همکاری های صورت گرفته بی فایده خواهد شد. همچنین در توصیه های شماره ۳۷ تا ۴۰ نیز از کشورها خواسته است که اگر یک کشور دیگر درخواست همکاری اطلاعاتی یا قضایی برای مبارزه با تأمین مالی تروریسم (شامل بلوکه کردن دارایی ها، استرداد مجرمان و ...) را مطرح کند بدون فوت وقت نسبت به آن اقدام کند. اگر کشوری به این توصیه ها عمل نکند به معنای عدم همکاری بوده و در لیست سیاه قرار خواهد گرفت.